

מתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

יהוה לב המועדים

מתוך לב המועדים "חודש אדר פורים"

גליון סא

טעם התענית

שירגיש ההכאות בהזכרת שמו (מדרש אליהו מגילת אסתר עמוד פא).
כעין זה נכתב בספר אסופות כתי"י: פעם אחת שאל ההגמון מרגנשבורג את רבי יהודה החסיד, למה אתם דופקים על הכתלים כשאתם מזכירים את המן. אמר לו, כל כך דפיקות שאנו דופקים כך השדים דופקים לו בניהיגוס. אמר לו מנא לך. אמר לו בא ואראך. הלך עמו והראהו בפתח גיהיגוס, וראהו שהכוהן פתח הגמון ואמר, אילו הייתי אצלכם הייתי מסייע לכם להכותו. מעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

הטעם שחייבו חכמים לכסויו ועוד שהרי בכמה מקומות בתורה מוזכר

שהוא מכשול גדול כגון בנח ולוט

לפי שבזמן נצחון מרדכי כתיב (אסתר ח יז) "ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם" אך מרדכי רצה לבחון מי הוא המתגיר בלב שלם לשם שמים, ומי עושה כן רק לפנים ושנאתם נשאר בלבו נגד היהודים, לכן צוה על כל היהודים שיקהלו וישתו יין רב וישתכרו, וידועים דברי חז"ל נכנס יין יצא סוד וע"י כך ראה מי שצעק גם בעת שיכרותו "ארור המן ברוך מרדכי" סימן שנתגיר בלב שלם ולבו עמו, ומי שנתגיר ולבו אין עמו כשהינו שיכור יצא סוד והוציא מפיו מה שבלבו וקלל את מרדכי וברך את המן, ואז הרגו, ומכיון שהונהג כן בנזרת מרדכי בעת ההיא לא השתנה המנהג עד היום הזה (אמרי חיים מהמניד מקמניץ עמוד קסו). מעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

המן טש (אוזני המן)

לפי שעד נס של פורים היו רגילים לניסים גלויים כמו מפלת סנחריב סיסרא ועוד משא"כ בפורים הנס היה נראה כדרך הטבע שמבע האיש לבטל דעתו לאהבת אשתו, אכן מרדכי ושאר הקרובים למלך ידעו שמבע אחשוורוש שלא לחזור מדבריו בשום פנים ואופן, והבינו שזה היה נס גדול רק שהיה מוצנע בתוך הטבע אבל עיקרו נס, לזכר זה התקינו הלחמים שעיקרם המילוי מוסתר בתוך הבצק כהצללת נס מוסתר בתוך הטבע (ספר מנוחה וקדושה להגאון רבי ישראל איסר זצ"ל מפונבז' הובא בשלמי תורה סימן לב)

מובא בספרי המקובלים הקדמונים שגזרת המן לא נדחתה אלא שנתקיימה בפורעניות שבאו אח"כ במשך השנים ולכן קבעו להתענות בכל שנה בכדי לבטל את גזרת המן ונע"ש שגזרות שהיו בשנת ת"ח ות"ט היו גזרות שנדחו לשנה הזו רמז לדבר ששתי אותיות נכתבו גדולות ח' ב"חור" (אסתר א ו) ות' ב"ותכתב אסתר המלכה" (אסתר ט כט) לרמז על שנת תח" (שארית ישראל הנקרא חלק שני מספר יוספון, שו"ת שבט הקהתי ח"א פורים סימן כג א). מעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

הטעם שאין המגילה נקראת מגילת מרדכי או מגילת מרדכי ואסתר שהרי

בזכות שניהם נעשה הנס

כיון שאסתר מסרה נפשה בשנכנסה למלך אשר דתו להמית הנכנסים, ואף שגם מרדכי מסר נפשו שלא השתחוה להמן, כיון שלא היה מוכרח לעשות כן והיה יכול להחביא עצמו מראית המן או לבקש רשות מהמלך ללכת לעיר או מדינה אחרת, לפיכך אין זה נחשב כמו המסירות נפש של אסתר, שהיא היתה מוכרחה למסור את נפשה לכן המגילה נקראת על שמה (ר' יונתן איבשיץ ישועה גדולה אסתר ט ל).

טעם אחר: משום שהיא שלחה לחכמים כתבונת לדורות וכיון שהיא נתעוררה שיקבעו לדורות לכן נקראת על שמה (ספר עיני העדה שח"א לר' אליהו הכהן). מעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

הטעם שימי הפורים חלוקים ביניהם

לפי שלא רצו מרדכי ואסתר שיהיה יום אחד שבו כל כלל ישראל אוכלים ושמים ומתבטלים מתורה ומצוות לכן קבעו לפורים באופן של יום של זה אינו יום של זה נמצא שכאלה שמחים ומשתכרים אלו עוסקים בתורה (חת"ס תו"מ פרשת תצוה דף פא, ב ד"ה לך, דרשות ח"א דף רה טור ג). מעם נוסף עיין עוד בספר "לב המועדים".

הכאה בחמן

בשעת קריאת המגילה כשמזכירים את המן נוהגים ל"הכותו" ע"י הקשה בשולחן או לרקוע ברגלים (שו"ע תרצ סעיף ז).

כתב במדרש אליהו כשאומרים ארור המן או מזכירים שמו ושם אשתו ומכין, עושה הקב"ה שירגישו ההכאות כדי שיקבלו צער גדול יען שכל הבאים לעולם כאילו בימיהם נעשה הנס לפי שאם נעשה עצתו לא היו באים לעולם, לכן כל הבאים לעולם צריכים לצער ולכן עושה הקב"ה

לתרומות הערות והערות י. לב בעלי התוספות 6 אלעד 052-7668608

לקבלת העלון במייל: lev17382@gmail.com

הידעת

שנה מעוברת - הטעם שמעברים חודש אדר ולא חודש אחר.
הטעם שמוספים במוסף "ולכפרת פשע" ועד מתי אומרים אותו.

זכור - הטעם שתקנו לקרוא פרשת "זכור" יותר משאר שש זכירות.
הטעם שאין מברכים על מצות זכירת עמלק.

תפילות - "על הניסים" הטעם שאין מסיימים בעל הניסים כחנוכה "וקבעו".
הסיבה שנוהגים לומר "ואתה קדוש" לאחר קריאת המגילה בלילה.

"שושנת יעקב" הטעם: שמזכירים את יעקב ולא שאר אבות.

ימי הפורים - הטעם שימי הפורים חלוקים ביניהם, ומדוע קבעו לפי כרכים המוקפים מימות
יהושע ולא תלו את הכבוד בשושן שבו אירע הנס, ולמה תלו הדבר ביהושע ולא במשה.

"מגילת אסתר" - מדוע לא מוזכר שם ה' במגילה, ומה הסיבה שנקראת מגילת אסתר ולא
מגילת אסתר ומרדכי.

הטעם שמגילת אסתר נקראת אחר קריאת התורה, ושאר מגילות
[שהש"ר, רות, וקהלת] נקראות קודם קריאת התורה.

משלוח מנות - מה טעם המצווה, ומה הסיבה שתקנו משלוח מנות לב' אנשים
ומתנות לאביונים לאדם אחד. ומה הטעם שאין מברכים על מצוה זו.

כל אלו ועוד טעמים ומנהגים רבים

בספר לב המועדים "פורים וחודש אדר"

ניתן להשיג בבתי הכנסת ובבית המחבר

רחוב בעלי התוספות 6 אלעד 052-7668608

חדש

לב המועדים

פורים וחודש אדר

הכלות מנהגים טעמים

ניתן להשיג את שאר ספרי "לב המועדים"

לב
המועדים

ספירת העומר
שבועות

הכלות
מנהגים
טעמים

הגדה
של פסח

לב
המועדים

הכלות
מנהגים
טעמים